

Raadsvergadering d.d. : 6 juni 2019

Agendapunt :

Onderwerp : Sluiten Regio Deal Zuid en Oost Drenthe.

Portefeuillehouder : wethouder H. Heijerman

Datum : 23 april 2019

Onderwerp

Sluiten Regio Deal Zuid en Oost Drenthe.

Voorgesteld besluit

1. Instemmen met de Regio Deal Zuid en Oost Drenthe.
2. Garant te staan voor de gemeentelijke cofinanciering van de Regio Deal ad € 818.868 (looptijd 2019-2022) en het college opdracht te geven binnen de begroting daarvoor ruimte zoeken en hierop terug te komen bij de Voortgangsnota 2019.

Inleiding

Als er in een regio maatschappelijke problemen, met een sociale, ecologische of economische invalshoek spelen, biedt het Rijk de mogelijkheid deze problemen aan te pakken in een zogenaamde Regio Deal. Het Rijk stelt hiervoor middelen beschikbaar in de Regio Envelop (€ 215 miljoen voor de tweede tranche). Het Ministerie van LNV coördineert deze Regio Envelop, in overleg met het ministerie van BZK en in samenwerking met andere departementen.

Naast een financiële bijdrage biedt een Regio Deal de mogelijkheid om te kijken naar het wegnemen van belemmeringen in regelgeving en beleid, nieuwe netwerken te vormen of kennis te bundelen en delen. Ook andere praktische ondersteuning van het Rijk (bijvoorbeeld om andere investeringsmiddelen te verkrijgen) is mogelijk.

In de zomer van 2018 kwamen er 88 voorstellen uit heel Nederland voor de tweede tranche van de Regio Deal. Daaruit selecteerde het Rijk in november 2018 twaalf voorstellen die het kabinet samen met de regio's gaat uitwerken. Eén van deze twaalf voorstellen betreft de Regio Deal Zuid en Oost Drenthe, waarvan de gemeente Aa en Hunze deel uitmaakt (zie bijlage 1, de zogenaamde two-pager "Brede Welvaartsagenda Wonen, Werken Welzijn").

Op 4 februari 2019 zijn het Rijk en de regio (de provincie Drenthe en de gemeenten Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen, Hardenberg en Hoogeveen) akkoord gegaan met het startdocument Regio Deal Zuid en Oost Drenthe (zie bijlage 2). Het startdocument bevat de werkafspraken tussen Rijk en regio over de inhoudelijke afbakening en de inrichting van het proces om voor het zomerreces van 2019 tot een Regio Deal Zuid en Oost Drenthe te komen. Afgelopen maanden is er door de regio en het Rijk op alle niveaus hard gewerkt om de Regio Deal mogelijk te maken.

Zowel het college van Gedeputeerde Staten als de colleges van burgemeester en wethouders van de zes betrokken gemeenten worden op 23 april 2019 gevraagd in te stemmen met de bestuurlijke afspraken die uiteindelijk worden vastgelegd in de Regio Deal Zuid en Oost Drenthe (zie bijlage 3, inhoud Regio Deal). Vervolgens wordt aan Provinciale Staten en de gemeenteraden een voorstel gedaan.

Beoogd effect

De regio heeft veel potentie en kansen. De provincie Drenthe en de zes betrokken gemeenten hebben samen de ambitie de komende jaren de brede welvaart in het gebied te versterken. Het gezamenlijk

streefbeeld bestaat uit een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor innovatieve economische ontwikkelingen, met passend onderwijs afgestemd op de economische structuur, een bloeiende vrijetijdseconomie, goede bereikbaarheid en een toekomstbestendig, aantrekkelijk en aantrekkend woonklimaat. Voor de bestaande inwoners en mogelijk nieuwe inwoners, die allen kunnen rekenen op toekomstbestendige en bereikbare zorg-, onderwijs- en welzijns voorzieningen. De partners in Zuid en Oost Drenthe hebben een vitale, veerkrachtige en gezonde gemeenschap voor ogen waar iedereen ertoe doet en meedoet.

Argumenten

1.1 De Regio Deal geeft invulling aan de realisatie van prioritair gemeentelijk beleid.

De regio staat voor de uitdaging om oplossingen te vinden die bijdragen aan de sociaal-economische vitalisering van de regio, om het werk-, leer-, woon-, recreatie- en leefklimaat op peil te houden en te verhogen. De Regio Deal biedt de mogelijkheid om vanuit de integrale opgave voortvarend aan de slag te gaan en als vliegwiel te fungeren om de regionale kansen van de regio te verzilveren. De Regio Deal aanpak bouwt voort op de commissie Vollebregt en Alberda van Ekenstein (1 juli 2016), het economisch programma (Vierkant voor Werk, 1 juli 2016) en gebiedsateliers voor ontwerpen van regionale opgaven (Volle kracht vooruit, 12 juli 2018).

1.2 Het Rijk, de provincie en de zes betrokken gemeenten realiseren hun gezamenlijke ambities.

Het Rijk, de provincie en de zes betrokken gemeenten maken grote stappen in het verwezenlijken van hun gezamenlijke ambities, te weten het realiseren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor innovatieve economische ontwikkelingen, met passend onderwijs afgestemd op de economische structuur, een bloeiende vrijetijdseconomie, goede bereikbaarheid en een toekomstbestendig, aantrekkelijk en aantrekkend woonklimaat.

1.3 De Regio Deal Zuid en Oost Drenthe geeft een enorme financiële impuls aan de Regio.

De Regio Deal Zuid en Oost Drenthe kent een verwachte bijdrage van het Rijk van maximaal € 20 miljoen. De Regio draagt € 20 miljoen bij aan cofinanciering om in aanmerking te kunnen komen voor dit maximale bedrag. De provincie Drenthe heeft inmiddels een toezegging gedaan van maximaal € 10 miljoen, vooruitlopend op de besluitvorming hierover in de Provinciale Staten. De gemeenten dragen gezamenlijk de resterende € 10 miljoen bij. Iedere euro die een gemeente in het kader van de Regio deal inlegt levert drie euro op voor de regio. De bijdrage van de gemeenten komt dubbel en dwars terug!

1.4 Met de gemaakte afspraken borgen we de realisatie van de gezamenlijke ambities, die worden vastgelegd in een overeenkomst tussen het Rijk, de provincie en de zes betrokken gemeenten.

Het Rijk, de provincie en de zes betrokken gemeenten maken in de Regio Deal afspraken over:

-Een integrale aanpak vanuit de verschillende beleidsterreinen langs drie pijlers: Werken, Wonen en Welzijn, die onderling sterk verbonden zijn met elkaar en in samenhang dienen te worden gezien. Voor een uitwerking op hoofdlijnen van deze drie pijlers verwijzen wij u korthedshalve naar bijlage 6.

-De governance van de Regio Deal. In bijlage 4 wordt inzicht gegeven in de dagelijkse aansturing en uitvoering door de regio van de activiteiten die ressorteren onder de Regio Deal.

Bij de governance worden overigens de volgende uitgangspunten gehanteerd:

*Gezamenlijke financiële middelen bij elkaar brengen en uitgeven.

*Gezamenlijke afspraken over te financieren regionale projecten op het gebied van Wonen, Werken en Welzijn.

*Ieder jaar een begroting en een rekening die via de colleges naar de gemeenteraden en Provinciale staten gaan.

-De financiën.

*De voorwaarden en mogelijkheden waaronder het Rijk, de provincie en de zes gemeenten hun bijdragen verlenen.

*De uitvoeringskosten.

2.1 Het Rijk vraagt garantstelling voor de gehele looptijd van de Regio Deal (2019-2022).

Een garantstelling per jaarschijf is derhalve niet mogelijk. Wel is de inleg per jaarschijf mogelijk (het gehele bedrag hoeft niet in één keer te worden ingelegd).

2.2 Er is geen mogelijkheid geweest middelen voor de Regio Deal in de begroting 2019 op te nemen. Het startdocument Regio Deal Zuid en Oost Drenthe is pas op 4 februari 2019 tot stand gekomen.

Kanttekeningen

1.1 Het is lastig om het gemeentelijk aandeel ad € 818.868 in de uitvoering van deze Regio Deal beschikbaar te stellen.

Daarbij gaat het met name om het dilemma dat de gemeenten garant moeten staan voor € 10 miljoen cofinanciering gedurende de projectperiode, zonder dat de gemeenten dat in hun begrotingen hebben kunnen vastleggen (zie *financiën*). Daarbij dient er vanwege het Rijk (formeel) vóór 1 juni 2019 een beslissing te worden genomen door de betrokken gemeenteraden.

1.2 Als door Aa en Hunze niet wordt ingestemd met de Regio Deal, komt deze op losse schroeven te staan.

Dit is vanuit een politiek-bestuurlijke optiek een zeer onprettige dan wel onwenselijke situatie.

1.3 De Regio Deal Zuid en Oost Drenthe gaat over forse bijdragen met financiële impact over de komende vier jaar.

Gezien de omvang van de investeringen is het van belang dat de gemeenteraden en Provinciale Staten goed geïnformeerd worden over doelen, projecten en effecten van de Regio Deal. Om die reden zijn er op 14 februari en op 16 april 2019 gezamenlijke informatiebijeenkomsten georganiseerd. In de governancestructuur is opgenomen dat Provinciale Staten en de gemeenteraden periodiek twee keer per jaar worden geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering van de Regio Deal, zodat zij invloed behouden op de besluitvorming (ieder jaar een begroting en een rekening die naar de Provinciale Staten en de gemeenteraden gaan).

1.4 De projecten zijn nog niet allemaal bekend.

Bij de pijlers Werken, Wonen en Welzijn zijn de doelen opgesteld en ook is een aantal projecten op hoofdlijnen geformuleerd. De projecten zijn nog niet allemaal benoemd en uitgewerkt. Gezien de looptijd van 4 jaar van de Regio Deal is dat ook niet nodig. Daarnaast willen we bij het opzetten van de projecten gebruik maken van de inbreng van de stakeholders. Tenslotte is het wenselijk om tijdens de looptijd van de Regio Deal voldoende flexibiliteit en sturingsmogelijkheden te houden.

Financiën

De Regio Deal Zuid en Oost Drenthe kent een verwachte bijdrage van het Rijk van maximaal € 20 miljoen. De regio draagt € 20 miljoen bij aan cofinanciering om in aanmerking te komen voor dit maximale bedrag. De provincie Drenthe heeft inmiddels een toezegging gedaan van maximaal € 10 miljoen, vooruitlopend op de besluitvorming hierover in de Provinciale Staten. De gemeenten dragen gezamenlijk de resterende € 10 miljoen bij. Iedere euro die een gemeente in het kader van de Regio Deal inlegt levert drie euro op voor de regio.

Uitgaande van de overeengekomen verdeling op basis van het aantal inwoners per gemeente ontstaat het volgende beeld.

Gemeente	Aantal inwoners	Percentage van het totaal	Deel cofinanciering	Per jaar gedurende looptijd Regio Deal
Aa en Hunze	25.327	8,2%	€ 818.868	€ 204.717
Borger-Odoorn	25.358	8,2%	€ 819.870	€ 204.967
Coevorden	35.332	11,4%	€ 1.142.347	€ 285.587
Emmen	107.087	34,6%	€ 3.462.316	€ 865.579
Hardenberg	60.614	19,6%	€ 1.959.760	€ 489.940
Hoogeveen	55.575	18,0%	€ 1.796.840	€ 449.210
Totaal	309.293	100,0%	€ 10.000.000	€ 2.500.000

Voor de gemeente Aa en Hunze betekent dit dat gedurende de werkingsperiode van de Regiodeal (2019-2022) jaarlijks een bedrag van € 204.717 (incidenteel) aan cofinanciering moet worden ingelegd.

Zoals aangegeven zijn de gemeenten niet in staat geweest hiervoor middelen in de begroting 2019 op te nemen, aangezien het startdocument Regio Deal Zuid en Oost Drenthe pas op 4 februari 2019 tot stand is gekomen.

In de kanttekeningen is daarom aangegeven dat het lastig is om het gemeentelijk aandeel in de uitvoering van de Regio Deal van € 818.868 beschikbaar te stellen. Daarbij komt dat het Rijk vraagt om een garantstelling voor de gehele bijdrage (dus niet per jaarschijf, maar voor het totale bedrag van de gehele looptijd).

Het is zaak om per jaar (incidenteel) € 204.717 vrij te spelen. Onze structurele financiële positie staat weliswaar onder druk, maar de voortgangsnota 2019 schetst het bredere perspectief, waarbij de structurele taakstelling is opgelost (overigens zijn hierin de laatste ontwikkelingen betreffende de tekorten bij jeugdzorg niet meegenomen).

Er van uitgaande dat het niet deelnemen aan de Regio Deal vanuit een politiek-bestuurlijke optiek geen optie is, komen wij tot de onderstaande dekkingvisie:

1. Het inzetten van middelen binnen de budgetten toegezegd door de raad (2019) of opgenomen in het FMP (2020-2023).

Onderstaand een overzicht van budgetten toegezegd door de raad (2019) of opgenomen in het FMP (2020-2023). Ze zijn niet als zodanig voor de Regiodeal bestemd. Er is sprake van een andere bestedingsrichting die zou kunnen passen bij projecten binnen de Regiodeal.

2019

1. Preventie, versterking voorliggend veld en impuls leefbaarheid en mobiliteit	€ 240.000
2. Duurzaamheid en energietransitie	€ 325.000
3. Toekomst vakantieparken (beslag binnen programma)	€ 300.000
4. Programma P&C / Omgevingswet (beslag binnen programma)	<u>€ 300.000</u>
	€ 1.165.000

Uit het FMP het volgende: (bedragen x 1000)

	2020	2021	2022
1. Preventie etc	240	240	240
2 Duurzaamheid en energietransitie	250	250	250
3 Toekomst vakantieparken	300	300	300
4 Programma P&C / Omgevingswet	<u>200</u>	<u>300</u>	<u>200</u>
	990	1090	990

De budgetten uit de begroting en het FMP zijn niet altijd volledig uitgewerkt en geconcretiseerd. Door zaken slim te koppelen kunnen echter in het kader van de Regio Deal extra middelen worden gegenereerd. Een voorbeeld is het project Wijk van de Toekomst in Gieten. Hierbij spelen ook aspecten betreffende duurzaamheid en energietransitie een rol.

2. Het zoeken van ruimte binnen de incidentele dekkingmiddelen.

3. Het onttrekken van middelen uit de VAR.

4. Het (deels) laten vrijvallen van de reserve Grondbedrijf ten behoeve van de VAR.

Gelet op het vorenstaande zijn wij er van overtuigd dat er gedurende de looptijd van de Regio Deal voldoende mogelijkheden zijn jaarlijks incidenteel € 204.717 vrij te spelen ten behoeve van de cofinanciering.

Uw raad wordt gevraagd garant te staan voor de gemeentelijke cofinanciering van de Regio Deal ad

€ 818.868 (looptijd 2019-2022) en ons college opdracht te geven om binnen de begroting daarvoor ruimte zoeken en hierop terug te komen bij de Voortgangsnota 2019.

Wij kunnen ons overigens goed voorstellen dat dit een lastige afweging is voor uw raad, daar op dit moment de projecten nog op hoofdlijnen zijn omschreven en gedurende de looptijd van de Regio Deal moeten worden geconcretiseerd. Het vertrouwen dat we het geld er middels in onze gemeente te landen projecten drie dubbel uithalen moet dan wel aanwezig zijn. Er dient echter ook regionaal (dus gemeentegrens overschrijdend) naar worden gekeken.

Communicatie

Provincie en gemeenten hebben op 24 april 2019 een gezamenlijk persbericht verspreid. Rijk, provincie en gemeenten zullen gezamenlijk naar buiten treden als de Regio Deal Zuid en Oost Drenthe in juni 2019 wordt ondertekend. Dit zal gebeuren middels een gezamenlijk persmoment en een persbericht dat zal worden verspreid.

Uitvoering

Planning:

22 mei 2019: behandeling in de commissie.

1 juni 2019: indienen bestedingsplan bij het Rijk (onder voorbehoud goedkeuring raad).

6 juni 2019: behandeling in de gemeenteraad.

Medio Juni 2019: ondertekening Regio Deal.

Samenvatting voor publicatie Schakel (max. 5 regels)

De raad heeft ingestemd met het voorstel van burgemeester en wethouders om de Regio Deal Zuid en Oost Drenthe te sluiten. De regio, bestaande uit de provincie Drenthe, de gemeenten Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen, Hoogeveen en Hardenberg, sluiten met het Rijk een deal om de brede welvaart in de regio te versterken. Het Rijk draagt over een periode van vier jaar (2019-2022) maximaal € 20 miljoen bij, de provincie € 10 miljoen en de zes gemeenten € 10 miljoen. Deze middelen komen beschikbaar voor projecten in de pijlers Werken, Wonen en welzijn. De projecten zullen de komende periode nader worden uitgewerkt. Hierbij zullen stakeholders nadrukkelijk worden betrokken.

Bijlagen

1. Two-pager "Brede welvaartsagenda" (Wonen, Werken, Welzijn), in augustus 2018 ingediend bij het Rijk.
2. Startdocument d.d. 4 februari 2019 (bestuurlijke afspraken inhoud Regio Deal Zuid en Oost Drenthe).
3. Inhoud Regio Deal.
4. Governance Regio Deal Zuid en Oost Drenthe.
5. Oplegger naar aanleiding van Staten- en radenbijeenkomst d.d. 16 april 2019.
6. Presentatie Staten- en radenbijeenkomst d.d. 16 april 2019.

Het college van de gemeente Aa en Hunze,

mevrouw mr. M. Tent
secretaris

de heer T. Baas
burgemeester